

Tanskalaiset auttoivat talvisodan päivinä

Talvisodan kuukausina oli koko maailman myötätunto jättiläistä vastaan vapaudestaan taistelevan pienen Suomen puolella. 91

Konkreettista apua tuli ^{kuitenkin} / vähän. 91

Poikkeuksen tekivät Skandinavian ~~muut~~ veljesmaat, jotka todella ~~teivät mitään~~ tekivät jotakin. 91

~~ambulanssien työt~~
Ambulanssien työ oli arvokasta apua.

kuulakas
HELMIKUUN 5. päivä vuonna 1940 oli kirkas ja ~~hieno~~ - hyvä pommituspäivä. Ilmoittauduin silloin muonitustehtäviin Tanskan ambulanssin pääemännälle Hilma Hiltuselle Joensuun talouskoululla. Käden käänteessä pääsin majoittumaan lottien yhteiseen huoneeseen, tutustuin työtovereihini ja tuleviin tehtäviini.

Sain aputusta

TUHO UHKAA

Tanskalaiset olivat tulleet auttamaan meitä haavoittuneiden hoidossa. Ambulanssin ylilääkärinä toimi professori Chievitz, ylihoitajana neiti Ox ja dieettiruokien laittajana neiti Jensen.

Sairaala oli lyseolla. Talouskoululla oli henkilökunnan ruokailupaikka sekä lottien ja tanskalaisten autonkuljettajien majoitus.

Talouskoulun ulkokellarista oli tehty väestönsuoja. Kellari oli sisäpuolelta tuettu vahvoilla pilareilla ja ulkopuolelleen oli rakennettu suojakerros.

Ilmahälytyksiä oli usein, useimmiten yöllä. Joskus oli suojaan juostava monta kertaa yössä. Kaupunkiin osui pommeja, onneksi ei sairaalaan.

Eräänä yönä oli talouskoulun vuoro. Pommit iskivät ympärille ja kellarissa vietetty aika tuntui iäisyydeltä.

- Mitenkähän vanha Emäntä-Mari selviää, sanoi joku. - Hän jäi

Vapen
Suomen
aihe
Helmi

kellarikerrokseen eikä tullut suojaan...

Pommit iskivät yhä lähemmäs. Ilmanpaine iski oveen - kaksi autonkuljettajaa sai työntää sitä hartiavoimin estääkseen sen lentämisen sisään kellariin.

Lopulta tuli vaara ohi -merkki.

Näky ulkona oli uskomaton!

Talon katto ja yläkerran seinät olivat romahtaneet. Alakerta oli säilynyt ehjänä, mutta vesijohto oli hajalla. Ihmeeksi oli osa ruokasalin ja keittiön kaapistoista säilynyt ehyenä.

Oli pakkasyö ja vesi oli jo ^{osittain} jäässä, kun yritimme pelastaa kaapeista tavaroita, liinavaatteita, astioita ~~ja~~ ja muuta. Jäistä vettä oli nilkkoihin saakka, monet ja sukat kastuivat ja jäättyivät.

Lopulta päästiin uuteen majapaikkaan, saatiin kuivat jalkineet ja päästiin levehtämään hirveän vuorokauden jälkeen.

LÄHEMÄS RINTAMAA

Pian tämän jälkeen alkoivat muuttovalmistelut. Me lotatkin saimme kaikki lumipuvut - jos vaikka joutuisimme ulkona ilmapommitukseen.

Eräänä päivänä valkoiseksi maalattu autokolonna lähti liikkeelle. Autoihin oli maalattu suuret punaiset ristit ja tanskankielinen teksti "Tanskan Punaisen ristin Suomen ambulanssi".

Suunta oli etelään. Kiteellä oli kahvitauko.

Suomen talviset tiet olivat mäkisiä ja mutkaisia. Tanskalaiset eivät olleet niihin tottuneet - lieneekö autoissakaan ollut tarkoitukseen sopivia renkaita. Joka tapauksessa kuljettajat olivat kovilla, autoja törmäili lumipenkkoihin ja kaatuili ojiin. Kaikki pääsivät jaloittelemaan.

Monta mutkaa oli matkassa ennen kuin myöhään illalla pääsimme tavoitteeseemme Ilmeen poikakotiin.

Alku oli rauhallinen. Tanskalaiset yrittivät opetella hiihtämään ja me lotatkin ehdimme kuntolenkeille.

Vähitellen alkoi haavoittuneita tulla yhä enemmän ja enemmän. Saimme myös lisää henkilökuntaa. Useat kenttä- ja sotasairaalat siirtyivät vihollisen jaloista sisämaahan päin.

Tykistötulen jyminä oli jokapäiväistä musiikkia. Päivä päivältä sen rytmi tiheni ja voima kasvoi. Ilmapommitukset kuuluivat tavanomaiseen päivöohjelmaan.

MAALISKUUN KOLMASTOISTA

Tuli sitten ratkaiseva päivä, 13. maaliskuuta.

Ruokasalissa oli radio. Kokoonnuimme kaikki kuuntelemaan presidentti Kyösti Kallion puhetta.

Rauhan ehdot olivat hirvittävät: lähes puoli miljoonaa viatonta ihmistä menetti kotinsa ja kotiseutunsa, työpaikkansa ja omaisuutensa. Miten he jaksaisivat elää tästä eteenpäin?

Hiljaisina ja mietteliäinä jatkoimme töitämme.

Ilmee jäi ikuisiksi ajoiksi rajan taakse. ^Kaljon muutakin jäi - kansakunnan itsenäisyys ja vapaus kuitenkin säilyivät.

Teimme kaikkemme ~~...~~ auttaaksemme rintamalta palaavia väsyneitä sotilaita. Meille lotille tuli tulinen kiire! Aamusta iltaan kannoimme ruoka-astioita keittiön ja ruokasalin välillä.

Sitten oli taas muutto edessä - tällä kertaa länteen.

Ruokasalissa oli urkuharmooni. Lottatoverimme Saimi Kuikka sanoi hiukan ennen lähtöämme:

- ^Me laulamme ennen kuin jätämme tämän paikan!

Niin tehtiin. Kiipesimme ylös parvekkeelle, missä urkuharmooni oli. Saimi istui sen ääreen ja soitti psalmin 46.

"Jumala ompe linnanme..."

Lauloimme hartain mielein. Tanskalaisia lääkäreitä ja muuta henkilökuntaa tuli sisään. He paljastivat ~~...~~ päänsä ja yhtyivät omalla kielellään kaikissa luterilaisissa maissa niin tuttuun taisteluvirteeseen.

JÄRKYTTÄVÄ MATKA

Valkoinen autokolonna lähti jälleen liikkeelle. Päämääränä oli nyt Lahden kansanopisto.

Tiet olivat täpötäynnä matkaa: sotilasoastoja tykkeineen ja kuormastoineen sekä evakkotaipaleelle lähteneitä ihmisparvoja. ^Vanhukset

ja lapset matkasivat reessä ja nuorempi väki kulki karjalaumojen mukana. Teiden varsilla paloi suuria nuotioita, joiden äärellä keiteltii, ruokittiin hevosia ja lypsettiin lehmiä.

Teiden varsilla oli kasoittain koti-irtaimistoa, joka oli vain hätäisesti tuotu rajan yli. Oli myös matkan vaivoihin sortuneiden eläinten ruhoja, rikkoutuneita rekiä ja tielle hyljättyä omaisuutta, jota ei ollut jaksettu laahata mukana.

Näkymät olivat kuin helvetin esikartanoista. Ne eivät ikinä mene mielestä.

Tanskalaiset olivat vakavia. Kolonnamme pysähtyi vähän väliä johonkin liikeneruuhkaan. Vain hitaasti pääsimme eteenpäin.

Ohitimme Imatran, Lappeenrannan ja Kouvolan. Tiellä alkoi olla tilaa.

Lahdessa saimme hyvän majoituksen. Katselimme kaupunkia, joka oli sekin kärsinyt pahoin pommituksista. Kerrottiin, että urhoolliset ilmavalvontalotat olivat viime hetkeen saakka hoitaneet tehtäviään kaupungintalon tornissa, joka nyt törrötti paikoillaan pommien ruhjomana.

Potilaita oli paljon. Yritimme vapaa-aikoinammekin heitä kaikin tavoin auttaa.

Tanskalaiset lähtivät huhtikuun puolivälissä kotimaahansa, joka oli tällä välin joutunut toisen diktaattorin miehittämäksi. Pidimme herkkätunnelmaisen läksiäisjuhlan. □

2287

Heinonen

Heinonen Eeva
Rentakylänkatu 15 B 19
80160 Joensuu 16

Ts helmi- maaliskuu 1940
Joensuu - Ilmeä - Lahti
Tanskan Ambulanssi
5 liuskaa
9 velokuvaa

Tanskalaisen ambulanssin mukana v. 1940

Valtteri

AIKAKAUSLEHTI

**KANSA
TAISTELI**

-miehet kertovat

Toimitus: Töölönkatu 35 B 1 b, Helsinki 26